

wordt gesloten door een knaap, die nog even het hoofd wendt, als wilde hij in een laatsten blik, het leven, waarvan hij scheiden gaat, nog eens omvatten. In hem is de volle bewustheid, doch ook hij moet. Door het noodlot gedreven gaan zij den strijd tegemoet, die hun dood beteekent. Eerst opgezweept door den leider gaan zij nu onwezenlijk, als in een droom, voorwaarts. Het is het symbool van de ellende van den oorlog, van den ondergang. Wederom heeft Egger Lienz in uiterste spaarzaamheid, in een zuivere vlakkenconstructie in decoratieve zin, iets algemeen-menschelijks gegeven, een grootsche idee. Slechts door expressie, geste en rythme, wordt hier een groote ontroering uitgebeeld. Iedere diepte-werking is vermeden en toch bewegen de figuren zich vrij in de met weinige lijnen aangegeven ruimte. Aan de duitsche symbolische doodendansen is hierin door Egger-Lienz een geheel nieuwe verschijning gegeven. Heeft één der oude „Totentänze” zulk een machtige werking, als deze symboliseering van den oorlogsgruwel? Ook voor het huidige geslacht, dat de ellende van den grooten oorlog heeft doorgemaakt, is dit werk als een machtige waarschuwing tot welk een niets ontzienden wil om te dooden ieder volk kan komen, dat door vurige volksmenners opgezweept wordt.

Is het niet vanzelfsprekend, dat deze schilder zich ook tot de fresco aangetrokken voelde? Van dezen doodendans, die in caseïne verf is uitgevoerd, tot de fresco was slechts een stap. De gemeente der stad Weenen stelde hem daartoe in staat. Zij droeg hem op voor het stadhuis een groote wandschildering te vervaardigen. Aldus ontstond: „de intocht van Koning Etzel in Weenen” (10 M. lang en meer dan 3 M. hoog).

Zuivere fresco-schilderijen zijn tegenwoordig zeldzaam. In plaats van direct op den muur, worden ze meestal op het doek geschilderd, waarmede dan later de wanden bedekt worden. Dit is oneindig makkelijker. De fresco toch eischt van den kunstenaar een grondige kennis der techniek, alsmede de grootste zekerheid bij de snelle overdracht op den muur van zijn op cartons voorbereide schetsen en ontwerpen. Vorm en kleur moeten vereenvoudigd worden, al wat overbodig is weggelaten. Daar de kalk snel droogt, moet hij zich in ieder opzicht tot het wezenlijke beperken, waarbij verbeteringen onmogelijk zijn en het werk slechts bij gedeelten kan worden uitgevoerd. Bij de fresco mag de maker alleen de hoofdzaak geven. Toevalligheden zijn uitgesloten. Stijl is dus noodzakelijkheid. Van de moderne kunstenaars, die fresco's hebben uitgevoerd, kunnen wij noemen in Duitschland: Max Klinger, Lovis Corinth, Fritz Böhle; in Oostenrijk: Ferdinand Klimt, en Emil Orlik; in Zwitserland: Ferdinand Hodler; in Zweden: Larsson en Munch; in Frankrijk: Puvis de Chavannes en Maurice Denis; in Spanje: Zuloaga, en bij ons: Derkinderen, Roland Holst en Toorop.

Omdat de fresco een vast bestanddeel van de architectuur uitmaakt, — decoratie van wanden in een zaal of hall — mag hij nimmer te sterk